

Hvorledes har nu dette Forhold udviklet sig i Praksis? Det er blevet saaledes, at saa godt som altid bliver Lovene først forelagt, efter at de er vedtaget, og det siger sig selv, at det er meget vanskeligere at faa en saadan Lov ændret, naar den først er vedtaget, end forinden Vedtagelsen; og i Stedet for denne Sammenkomst mellem Danske og Islændere har det som Regel udviklet sig til, at de Delegerede holder Møde hver for sig og raadspørges af deres egen Regering. Følgen er da ogsaa den, at Gang paa Gang har vi set — jeg vil bede den højtærede Statsminister skænke det en Smule Opmærksomhed, da det islandske Nævn, saa vidt jeg ved, sorterer under ham —, at der paa Island er vedtaget Love, som vel formelt opretholder Bestemmelsen om, at danske og islandske Borgere skal have lige Ret, men realiter stiller Danske i en langt ugunstigere Stilling, end det stiller Islænderne selv.

Jeg kan nævne, at for at faa Valgret til Altinget skal man have 5 Aars Bopæl paa Island. Det vil de fleste Islændere have, men det er der jo ikke mange Danske, der har; en dansk Mand, der kommer op til Island, maa altsaa vente i 5 Aar, inden han kan stemme til Altinget. For at have Adgang til Erhvervelse af fast Ejendom paa Island skal man have fast Bopæl paa Island. Det staar udtrykkelig i en Lov, der er vedtaget i 1919, Loven har vel ikke tilbagevirkende Kraft; men betyder dog, at Danske, naar der ikke dispenseres fra den, ikke kan faa Ejendom paa Island uden at flytte derop; det stiller ogsaa Danske daarligere. Der er lignende Bestemmelser med Hensyn til at eje islandske Skibe, og der har endogsaa været fremsat Forslag om at kræve ikke blot Bopæl, men ogsaa Kendskab til Islandsk for at kunne drive Næring deroppe. Dette Forslag er ikke gennemført, men det viser Tendensen.

Det forekommer mig derfor, at det islandske Nævn i sin nuværende Sammensætning, Skikkelse og Arbejdsmaade ikke har opfyldt de Forskrifter, Loven har givet, og ikke har opfyldt den Hovedopgave at vaage over, at der ikke i det ene eller det andet Lands Lovgivning kommer Bestemmelser, som er til Skade for det andet Lands Statsborgere. Vi maa desuden betænke, at Danmarks Udgift til Island ikke er aftaget, men vokset efter Forbundslovens Vedtagelse — den andrager nu ca. ½ Mill. Kr. og var før betydeligt mindre; før var den vist opført til et Par Hundrede Tusind Kroner under Kontoen Island —,

medens Island kun betaler 12 000 Kr. til Danmark. Jeg skal ikke sige noget til disse Tal, men jeg skal sige, at naar Danmark aarlig bringer store Ofre for Island, er det en naturlig Fordring fra Danmarks Side, at vi saa ogsaa vil behandles i Forbundslovens Aand og have det Udbytte af Ligeretsbestemmelsen, som vi med Rette kan kræve.

Maa jeg i denne Sammenhæng lige berøre Færøerne, som ogsaa er draget frem. Jeg mener, at det ikke altid kun skal være Færøernes Repræsentanter, der møder med Ønsker og Krav her i Rigsdagen; Rigsdagens øvrige Medlemmer maa ogsaa følge lidt med med Hensyn til Forholdene oppe paa Færøerne og røre ved Spørgsmaal, hvor de mener, vi herfra kan gavne Færøerne. Maa jeg blot eksempelvis nævne, at de i Thorshavn har Brug for en teknisk Skole, idet man der ikke har en saadan Institution. Vi hjælper jo tekniske Skoler omkring paa Landet; er det saa ikke rimeligt, at vi i Gerningen viser den gode Villie overfor Færøerne, som alle Partier her i Rigsdagen i Ord har forsikret, at de har, ved ogsaa at hjælpe dem paa dette Omraade? Der er ogsaa et andet Omraade, hvor jeg ved, at der tiltrænges en Reform, nemlig med Hensyn til at faa passende Bøger, nye Udgaver til Brug ved Undervisningen, hvilket vil koste betydeligt. Det er noget, vi passende kunde hjælpe med til fra dansk Side.

Til Slutning maa jeg maaske gøre nogle enkelte Bemærkninger om Afrustningsforlaget, da forskellige Punkter af dette er draget frem under Debatten. Om jeg end skal lade selve det af Forsvarsministeren fremsatte Forslag ligge til nærmere Behandling senere, vil jeg dog gerne berøre nogle allerede fremdragne Punkter. Det ærede Medlem Hr. N. Neergaards Kritik af den underlige Jura, som siger, at naar vi blot selv nedlægger vort Militær, forsvinder vore militære Pligter, er fuldkommen berettiget. Det er jo en ganske bagvendt Slutning. Man maa tværtimod slutte omvendt: Naar vi har de og de Pligter, maa vi have de dertil svarende Midler. Jeg vil med Formandens Tilladelse citere nogle enkelte Udtalelser fra Forhandlingerne i Haag i 1907 om neutrale Staters Pligter i Krigstilfælde. Der var da fra Hollands Side fremsat et Forslag, som er af Interesse, fordi det kaster Lys over de Problemer, vi her beskæftiger os med. Det lød saaledes: „Hvis en neutral Stat for at opfylde de Pligter, dens Neutralitet paalægger den, nødes til at gribe til Vaaben